

Słowo Księdza Arcybiskupa Juliusza Paetza, Metropolity Poznańskiego

JUBILEUSZ 75-LECIA
ARCHIWUM ARCHIDIECEZJALNEGO W POZNANIU
23 LISTOPADA 2000 R.

Dzieje archiwum diecezjalnego, jako instytucji kościelnej przechowującej zbiory wszystkich urzędów kościelnych w diecezji, a więc instytucji o charakterze archiwum centralnego, rozpoczynają się w pierwszej połowie XX w. Pierwszą tego typu instytucją w granicach odrodzonego wówczas Państwa Polskiego, było Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu, erygowane 13 października 1925 r. przez mojego wielkiego Poprzednika, arcybiskupa gnieźnieńskiego i poznańskiego, Prymasa Polski, kardynała Edmunda Dalbora. Uroczyste otwarcie miało miejsce 27 maja 1926 r. Oprawa tego wydarzenia była niezwykle piękna. Obecni byli przedstawiciele władz państwowych i miejskich, świata nauki i kultury. Oprawę muzyczną dał słynny już wówczas chór ks. Gieburowskiego. Uznano to wydarzenie za ogólnokrajowe o wielkim znaczeniu dla Kościoła i Narodu. Nadesłano 65 telegramów od biskupów, rektorów uniwersytetów, towarzystw naukowych z wymownymi gratulacjami i życzeniami na przyszłość.

Archiwum Diecezjalne w strukturze Kościoła jest instytucją centralną podległą bezpośrednio Biskupowi Diecezjalnemu (nie jest agendą np. Kurii). Kodeks Prawa Kanonicznego określa je w kanonach: 486, 487, 488, 491. Ostatni kanon stanowi: *Na biskupie diecezjalnym spoczywa obowiązek utworzenia archiwum historycznego, w którym strzeżono by pilnie dokumenty posiadające walor historyczny, uporządkowane systematycznie.* Archidiecezjalny Synod Poznański z roku 1968 przyjął aż 15 uchwał odnośnie Archiwum Archidiecezjalnego omawiając strukturę, zadania i rolę w życiu Kościoła i Narodu.

K i e r o w n i c y p l a c ó w k i. Historię tej instytucji tworzą osoby dyrektorów, którzy wnieśli wybitny wkład w utrzymanie i rozwój tej placówki. U począt-

ków organizacji Archiwum stał ks. Kamil K a n t a k. Formalną jednak listę dyrektorów otwiera osoba ks. Edmunda M a j k o w s k i e g o. Po nim przejmuje ster ks. Józef N o w a c k i, który ma nieocenioną zasługę, ratując zbiory w obliczu II wojny światowej. Jego współpracownikiem był ks. Stefan Hain, by po śmierci ks. Nowackiego przejąć kierownictwo. Jego następcą ks. Marian Banaszak wprowadza modernizację i poprzez nią umożliwia w pełnym wymiarze dotarcie do źródeł. Wszystkim im pragniemy w tej chwili uroczystej przez to wspomnienie okazać należną wdzięczność i wysokie uznanie.

Słowa szczególnej wdzięczności kieruję pod adresem obecnego Dyrektora, Księdza Kanonika Dr. Konrada L u t y ń s k i e g o, który z wielkim poświęceniem prowadzi zaczęty przez ks. Banaszaka proces modernizacji, włączając Archiwum w sieć komputerową i pracując nad tworzeniem baz komputerowych.

Archiwum nasze doczekało się opracowania własnych dziejów przez ks. Kanonika Feliksa L e n o r t a, Dyrektora Biblioteki Wydziału Teologicznego UAM. Wyrażam Mu za to wdzięczność nas wszystkich.

F u n k c j a D u s z p a s t e r s k a A r c h i w u m. Oprócz klasycznych funkcji tej instytucji, do których należą: gromadzenie, konserwacja, porządkowanie, udostępnianie, jawi się dziś nowa funkcja, nazwałbym; *duszpasterska*; Do Archiwum przybywają liczni petenci w poszukiwaniu swej genealogii, pragnąc dowiedzieć się wielu szczegółów o swoich przodkach. Wobec kryzysu rodziny a nawet ataków ze strony prądów liberalnych na rodzinę, które zmierzają do zastąpienia rodziny innymi układami, tego rodzaju trend wydaje się ze wszech miar pożyteczny gdyż umacnia więzy rodzinne i pomaga utożsamiać się z przodkami.

K u p r z y s z ł o ś c i. Uroczystość dzisiejsza jest przede wszystkim oddaniem hołdu wszystkim, którzy tę placówkę tworzyli. Staje się też impulsem do podjęcia nowych zadań. Jako Biskup, zdaję sobie sprawę z potrzeb tej instytucji, aby mogła ona sprostać zadaniom, jakie wyznacza charakter Archiwum. Ufam, że przy uwzględnieniu poprawnej kolejności niezbędnych zamierzeń i prac np. przy rozbudowie Wydziału Teologicznego, zdobędziemy się na wysiłek i uzyskamy potrzebną pomoc dla rozwoju naszego dzisiejszego Jubilat.

Życzę tego z całego serca naszej zasłużonej Placówce i na dalsze lata rozwoju i pracy upraszam szczególne błogosławieństwo Pana Historii.

Niniejszą sesję jubileuszową uważam za otwartą!